

Johan Olof Wallin: Tal vid invigningen av Norra begravningsplatsen

Talare

Johan Olof Wallin
Ärkebiskop, psalmdiktare

Datum

9 juni 1827

Plats

Haga, Stockholm

Omständigheter

Biskop Johan Olof Wallins tal vid invigningen av Norra begravningsplatsen i Haga 1827. Talet präglas av den vanliga predikostilen. Det börjar med ett prothema, den förgånglighet vi skådar i naturen, som följs av ett tema, gravens ro. Språket är högtidligt och ålderdomligt, med gamla ordformer och citat ur bibeln, medan innehållet är modernt. I tidens Stockholm klagades det ofta över larmet på gatorna, den växande traångboddheten, stanken, epidemierna och de förhärjande eldsvådorna. Wallin kände väl till misären, efter många år som präst i huvudstaden. Nu ställer han en annan stad mot stockholmarnas – en stad där stillheten alltid råder. Wallin dog tolv år senare. Där ska halva Stockholms befolkning ha följt honom ut till "Nya begravningsplatsen", där han fick sin grav och sitt kors där han stått när han höll sitt tal och invigde "den nybrutna Gudsakern".

Det är med djup rörelse vi på denna stund och från detta rum hälsa eder, I talrike, hit utgångne, den stora stadens invånare! Vad gingen I ut att se? Gingen I ut till att se och sjunga, huru "Den blomstertid nu kommer Med lust och fågning stor", huru den leende våren strör omkring sig idel fröjder och förhoppningar och bjuder eder att icke försumma majblomstren, att bära kransar af unga rosor, förrän de falna? – Sägen I icke: några månader äro ännu och skördetimmen kommet? Si, jag säger eder: lyfter upp edra ögon och beser marken, ty hon begynner vitna till skörd. Denna mark, som I här sen avröjd och inhägnad, blir från denna dag en åker for skördar, som aldrig felslå, som alla år och årstider skola giva sin rika äring. Si, skördemannen håller skäran i sin hand – och allt kött är hö och all dess godhet är såsom ett blomster i marken. Intet skonar han, intet undantag gäller. Det nakna strået och det fulla axet, den veka stängeln och den starka stammen, den gröna brodden och den gula säden – allt faller. Unge och gamle! Lyfter upp edra ögon och beser denna mark, som redan vitnar till skörd. I ären skörden; skördemannen är döden. Mogne och omogne! Av jord ären I komne; jord skolen I åter varda. Högtidlig är stunden. Samlen edra tankar att fira den, I män och kvinnor, föräldrar och barn! Från den gamla fädernestaden äro utgångne edra vise och edra äldste, edra domare och edra herdar. De äro komne att lägga grunden till en ny stad, vars murar skola stå trygga, vars hyddor ej skola behöva att försäkras mot eld och våda, på vars gator intet rop skall väcka de sovande och mellan vars grannar ingen tvist skall uppstå. På dess lugna område skola boningar tätt vid varandra byggas: trånga boningar:

dock fån I alla rum! Låga boningar: dock skolen där både höge och låge, väl trivas tillsammans! Snarbyggda boningar: dock varalniga som jorden, starka mot tidens åverkan, tjänliga att bebos i både somrar och vintrar. Korset, som trycker och prövar, skall icke följa eder dit ner; det skall ställas vid ingången såsom den lames krycka, vilken gjort sin tjänst och ej längre behöves. Ingen gråt och ingen klagan skall höras där: de tårar som falla på edert stoft, om I förtjänat dem, skola ej oroa eder; de skola tyste blanda sig med himmelens dagg, som varje vår uppfriskar gräset på eder mullhög, eller blommorna, som edra vänner där planterat och några stunder vårda, tills de komma ner till eder.

Och den stilla staden är ju redan byggd! Dess våningar stå inredda och vänta på eder. Huru snart kommen I, utflyttade nybyggare? I veten det ej eller viljen kanske ej veta det. Men ack, huru snart skolen I ej komma! Om få dagar äro många af eder flyttfärdiga; efter några veckors förlopp torde fleras eder bortgång redan vara en gammal händelse, som sällan eller aldrig mer omtalas ovan jord; och om ett eller annat år kanske grönskar torvan över edra multna ben. Med vad känsla sen I då omkring eder på denna marken? Veten I, på vilka rum I ären? I stå ju på edra egna gravar! Och – haven I ej hört klockorna gå? Haven I ej sett sorgetåget uppträda? – Hörden I ej då ringas till eder gemensamma begravning? Sågen I då begynnas allas eder tillredda jordafärd? Är ock likpsalmen redan sjungen: vad återstår, om icke att säga några ord vid graven, den stora graven, innan de trenne mullskovlarna falla på de andelösa stoften, innan vi eller våra efterträdare – ty och vi äro blott försvinnande stoft – ja, innan vi eller våra snara efterträdare fullända jordfästningen?

Men vad ord skole vi tala? Icke det ord, som förgås likt blomstret, likt människan, utan det ord, som bliver evinnerligen, Herrans vår Guds ord, som helige män, rörde av hans anda, talat av begynnelsen och himmel och jord upprepat i årtusenden över flyende släkter, över sjunkande åldrar, och den ena dagen skall säga åt den andra, till dess att dagarne hava en ände. Upplåten, I ordets tjänare, mine medtjänare, låten upp boken for hela folket! Låsen ur det eviga förbundets bok vad skrivet är oss till tröst och lärdom om vedermodan och vilan, förgängelsen och hoppet, döden och odödligheten!

Taggar

1820-tal, 1827, Invigningstal, Man, Predikan, Svenska kyrkan

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/johan-olof-wallin>